

MAŁGORZATA MIKŁOSZ*

Unijne źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007–2013

Słowa kluczowe: fundusze UE, fundusze strukturalne, małe i średnie przedsiębiorstwa

Streszczenie: Artykuł przedstawia możliwości dofinansowania przedsiębiorstw z funduszy unijnych w okresie programowania 2007–2013. Z istniejących instrumentów strukturalnych wybrane zostały programy operacyjne i działania, które dostępne są dla małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto, z uwagi na wielość i zróżnicowanie funduszy regionalnych, opisano wyłącznie źródła administrowane na poziomie krajowym. Artykuł wymienia wszystkie działania, w których o środki aplikować mogą małe i średnie przedsiębiorstwa w ramach trzech Programów Operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka oraz Kapitał Ludzki.

1. Wprowadzenie

Fundusze i kapitały stanowiące wewnętrzne źródło finansowania przedsiębiorstwa są ograniczone i często niewystarczające dla sfinansowania wszystkich jego potrzeb. Niezbędne tym samym staje się poszukiwanie źródeł finansowania na zewnątrz. Alternatywą dla zewnętrznych źródeł finansowania takich jak pożyczka, kredyt bankowy czy leasing są środki finansowe pochodzące z programów unijnych. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej umożliwiło rodzimym przedsiębiorstwom pełne korzystanie z dostępnych dla krajów członkowskich funduszy. Znaczna część tych środków może być wykorzystana przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), gdyż to one odgrywają kluczową rolę w gospodarce europejskiej, będąc głównym źródłem zatrudnienia. To przede wszystkim w tych przedsiębiorstwach koncentrują się ludzkie umiejętności i predyspozycje w zakresie przedsiębiorczości i innowacji. Wsparcie dla MŚP jest jednym z priorytetów Komisji Europejskiej dotyczących wzrostu gospodarczego, two-

* mgr Małgorzata Mikłosz – prezes zarządu Danmar Computers.

zenia miejsc pracy oraz spójności gospodarczej i społecznej. Jednak małe i średnie przedsiębiorstwa często mają trudności z uzyskaniem kapitału lub kredytu, zwłaszcza w fazie uruchamiania. Ich ograniczone zasoby mogą utrudniać dostęp do nowych technologii lub innowacji. Dlatego też szczególnie przedsiębiorstwa z sektora MŚP powinny dostrzec i wykorzystać szanse, jakie otwierają się przed nimi w obecnym okresie programowania. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie unijnych źródeł finansowania dostępnych dla małych i średnich przedsiębiorstw w okresie programowania 2007–2013. Ze względu na obszerny i różniący się materiał dotyczący możliwości wsparcia MŚP w poszczególnych programach regionalnych, w artykule opisane zostały programy zarządzane na poziomie krajowym.

2. Definicja MŚP

W Polsce małe i średnie przedsiębiorstwa zdefiniowane są w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Według ustawy za małego przedsiębiorcę uważa się takiego, który zatrudniał mniej niż 50 pracowników i osiągnął roczny obrót netto nie większy niż 10 mln euro lub sumy aktywów jego bilansu nie przekroczyły równowartości w złotych 10 mln euro, natomiast wielkości u średniego przedsiębiorcy to kolejno: 250 pracowników, obrót nie większy niż 50 mln euro oraz sumy aktywów nieprzekraczające równowartości 43 mln euro. Komisja Europejska nie podaje konkretnej definicji MŚP, ale zaleca stosowanie definicji, która określa, że na kategorię małych i średnich przedsiębiorstw składają się przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 mln euro, a całkowity bilans roczny nie przekracza 43 mln euro (Zalecenie, 2003, załącznik, art. 2).

3. Unijne źródła finansowania na lata 2007–2013

Unijne źródła finansowania na lata 2007–2013 zostały określone przez Komisję Europejską już w roku 2003¹. Zasady finansowania nieznacznie różnią się od tych, które obowiązywały w poprzednich latach. Podstawowym celem pozostaje koncentracja uwagi na najbiedniejszych obszarach Unii Europejskiej poprzez wkład w działania rozwojowe tych obszarów. Każdy kraj członkowski Unii Europejskiej przygotował odpowiednie dokumenty określające strategię rozwoju i wytyczające kierunki działań. Kluczowym dokumentem odnoszącym się do wdrażania unijnej polityki spójności w Polsce w latach 2007–2013 jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z nią polityka rozwoju kraju jest określana w strategiach rozwoju, a następnie wdrażana poprzez odpowiednie programy operacyjne i plany wykonawcze. Podstawowymi dokumentami omawiają-

¹ Zasady określone zostały w dokumencie *Komunikat w sprawie perspektywy finansowej 2007–2013* oraz w raporcie *Nowe partnerstwo dla spójności. Konwergencja, konkurencyjność, współpraca* (Komisja Europejska, 2004).

cymi strategię rozwojową dla Polski w latach 2007–2013 są Strategia Rozwoju Kraju 2007–2015 oraz Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013. Określają one priorytety i obszary działania oraz system wdrażania funduszy unijnych w Polsce poprzez ustalanie m.in. liczby programów operacyjnych oraz wielkości środków finansowych przeznaczonych na ich realizację. Programy operacyjne zarządzane są na poziomie kraju lub regionów przez wyznaczone do tego celu instytucje. Programy operacyjne, znane także jako projekty, współfinansowane są przez następujące instrumenty strukturalne (*Polska – Narodowe...*, 2007, s. 95):

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ);
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG);
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL);
- szesnaście Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO);
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW);
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna (PO PT);
- Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej (PO EWT).

W ramach każdego z wymienionych wyżej instrumentów określone są typy różnorodnych działań, na które można uzyskać wsparcie, a także wskazane podmioty, które mogą z tego wsparcia skorzystać. W wielu działaniach o pomoc finansową ubiegać się mogą małe i średnie przedsiębiorstwa.

4. Unijne źródła finansowania MŚP zarządzane na poziomie krajowym

Największe możliwości dofinansowania dla MŚP na poziomie krajowym zapewniają wspomniane w powyższym rozdziale programy: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka i Kapitał Ludzki. Celem programu Infrastruktura i Środowisko jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej oraz rozwijaniu spójności terytorialnej (*Program Operacyjny Infrastruktura...*, 2008, s. 5). Wielkość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu to 37,6 mld euro, z czego wkład unijny wynosi 27,9 mld euro, a wkład krajowy – 9,7 mld euro. Program obejmuje piętnaście priorytetów. Każdy z nich składa się przynajmniej z kilku działań, ale nie wszystkie są dostępne dla MŚP, niemniej jednak możliwości dofinansowania są duże. Małe i średni przedsiębiorcy mogą korzystać z działań zawartych w trzech następujących priorytetach programu Infrastruktura i Środowisko:

- Priorytet IV: Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- Priorytet IX: Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku;
- Priorytet X: Bezpieczeństwo energetyczne.

Łącznie dla MŚP dostępnych jest piętnaście różnych inicjatyw w ramach powyższych priorytetów. Są to inicjatywy dotyczące inwestycji w budowę, rozbudowę lub modernizację systemów służących środowisku, wykorzystania źródeł energii odnawialnej oraz bezpieczeństwa energetycznego. Poszczególne działania, w których MŚP mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, zostały opisane w poniższej tablicy.

Tablica 1

Działania dostępne dla MŚP w ramach PO Infrastruktura i Środowisko

Priorytet IV – Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
4.1. Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego	Inwestycje dotyczące rozpowszechniania systemów zarządzania środowiskowego objętych certyfikacją. Inwestycje związane z wprowadzeniem systemu zarządzania środowiskowego, a także z uzyskaniem certyfikowanych oznakowań ekologicznych dla produktów. Finansowanie badań, szkoleń, doradztwa oraz audytów związanych z uzyskaniem odpowiednich certyfikatów.
4.2. Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach	Budowa, rozbudowa i modernizacja istniejących instalacji lub urządzeń przemysłowych, które prowadzą do zastąpienia surowców pierwotnych surowcami wtórnymi oraz do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, ograniczenia zużycia energii i wody w procesie produkcyjnym.
4.3. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik	Inwestycje wdrażające techniki, które umożliwiają dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego w sprawie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń. Finansowanie inwestycji zmian technologicznych służących eliminowaniu szkodliwych oddziaływań poprzez zapobieganie i ograniczanie zanieczyszczeń środowiska, służące zmniejszeniu zapotrzebowania na energię, wodę oraz surowce.
4.4. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	Inwestycje w technologii oraz infrastrukturę gospodarki wodno-ściekowej, które mają na celu ograniczenie ilości wytwarzanych ścieków przemysłowych, zmniejszenie zużycia wody oraz ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami. Inwestycje mogą obejmować budowę lub modernizację oczyszczalni ścieków przemysłowych.
4.5. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza	Inwestycje w zakresie ochrony powietrza i dostosowanie istniejących instalacji do wymagań wynikających z dyrektywy w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania. Inwestycje mogą dotyczyć modernizacji lub rozbudowy instalacji spalania paliw i systemów ciepłowniczych, urządzeń lub wyposażenia instalacji spalania paliw z uwzględnieniem rozwiązań przyjaznych środowisku.
4.6. Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne	Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do odzysku, w tym recyklingu i unieszkodliwiania odpadów poużytkowych czy też niebezpiecznych. Mogą to być inwestycje związane z rozbudową lub modernizacją instalacji do przekształcania odpadów w celu ułatwienia magazynowania i transportu odpadów oraz przygotowania ich do odzysku lub unieszkodliwiania.

cd. tablicy 1

Priorytet IX – Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
9.1. Wysokosprawne wytwarzanie energii	Inwestycje w zakresie przebudowy i budowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej oraz ciepła. Projekty dotyczące skojarzonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz nieodnawialnych oraz wszelkie działania wspierające budowę i modernizację źródeł wytwarzania ciepła.
9.2. Efektywna dystrybucja energii	Projekty z zakresu przebudowy elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych wysokiego, średniego i niskiego napięcia, mające na celu ograniczenie strat sieciowych oraz inwestycje w zakresie przebudowy sieci dystrybucji ciepła o największym potencjale obniżenia strat energii.
9.4. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	Inwestycje w zakresie budowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła ze źródeł odnawialnych. Inwestycje mogą obejmować budowę farmy wiatrowej, elektrowni wodnej o mocy do 10 MW, a także elektrowni na biomasę lub biogaz.
9.5. Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych	Inwestycje w zakresie produkcji biopaliw, projekty budowy zakładów produkujących biopaliwa, przedsięwzięcia umożliwiające tworzenie nowych miejsc pracy oraz zagospodarowanie lokalnych zasobów odnawialnych.
9.6. Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych	Projekty w inwestycje w obszarze przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, przedsięwzięcia mające na celu zniesienie istotnej bariery dla rozwoju energetyki odnawialnej.
Priorytet X – Bezpieczeństwo energetyczne	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
10.1. Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego	Inwestycje związane ze zwiększeniem bezpieczeństwa energetycznego poprzez zdywersyfikowanie źródeł dostaw nośników energii. Projekty dotyczące poprawy jakości świadczonych usług poprzez modernizację systemów transportu i przesyłu. Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy i tworzenia nowych zdolności przesyłowych i transportowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz jej pochodnych.
10.2. Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji	Projekty z zakresu budowy lub przebudowy sieci dystrybucji gazu ziemnego. Zakup urządzeń oraz obiektów technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów dystrybucyjnych gazu ziemnego.
10.3. Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii	Przedsięwzięcia związane z budową nowoczesnych linii technologicznych wytwarzających urządzenia wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych. Inwestycje polegające na budowie zakładów produkujących urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej z wiatru i wody w małych elektrowniach, a także biogazu i biomasy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Program Operacyjny Infrastruktura...*, 2008.

Programem, w którym sektor MŚP jest traktowany priorytetowo, jest Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, na który przeznaczono ponad 9,7 mld euro, z czego 8,3 mld euro to środki Unii Europejskiej. Program ten ma na celu wspiera-

nie szeroko rozumianej innowacyjności. W jego ramach finansowane są działania z zakresu innowacyjności produktowej, procesowej, marketingowej i organizacyjnej, które w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw. Głównym celem Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Osiągnięcie celu głównego wiedzie poprzez realizację sześciu celów szczegółowych: zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, wzrost konkurencyjności polskiej nauki, zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym, zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym, tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy, wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w polskiej gospodarce (*Szczegółowy opis...*, 2008, s. 5). Wsparcie dla MŚP udzielane jest bez względu na sektor czy branżę. Fundusze przydzielane są w ramach dziewięciu priorytetów (tamże, s. 6). Z wyjątkiem trzech priorytetów, mali i średni przedsiębiorcy mogą uczestniczyć w następujących priorytetach:

- Priorytet I: Badania i rozwój nowoczesnych technologii;
- Priorytet III: Kapitał dla innowacji;
- Priorytet IV: Inwestycje w innowacyjne przedsiębiorstwa;
- Priorytet V: Dyfuzja innowacji;
- Priorytet VI: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym;
- Priorytet VIII: Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki.

Poniższa tablica opisuje działania, w których MŚP mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Tablica 2

Działania dostępne dla MŚP w ramach PO Innowacyjna Gospodarka

Priorytet I – Badania i rozwój nowoczesnych technologii	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
1.4. Wsparcie projektów celowych	Działania związane z podniesieniem innowacyjności poprzez wykorzystywanie rezultatów prac badawczo-rozwojowych (B+R). Dofinansowanie projektów obejmujących przedsięwzięcia techniczne, technologiczne lub organizacyjne. Projekty związane ze stworzeniem prototypu produktu.
Priorytet III – Kapitał dla innowacji	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
3.1. Inicjowanie działalności innowacyjnej	Tworzenie nowych przedsiębiorstw na bazie innowacyjnych pomysłów. Projekty związane z poszukiwaniem i oceną innowacyjnych pomysłów oraz pracami przygotowawczymi mającymi na celu utworzenie nowego przedsiębiorstwa.
3.2. Wspieranie funduszy kapitału	Wsparcie w sferze zwiększenia dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania dla MŚP znajdujących się we wczesnych fazach wzrostu, ze szczególnym uwzględnieniem tych przedsiębiorstw, które są innowacyjne lub prowadzą działalność badawczo-rozwojową.

cd. tablicy 2

3.3. Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MŚP	Działania przygotowujące do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, a także tworzenie sieci inwestorów i zwiększanie świadomości przedsiębiorców o korzyściach i usługach oferowanych przez takie sieci. Usługi doradcze w zakresie przygotowania dokumentacji i analiz potrzebnych do pozyskania zewnętrznego inwestora.
Priorytet IV – Inwestycje w innowacyjne przedsiębiorstwa	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
4.1. Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R	Wdrażanie wyników wcześniej przeprowadzonych prac badawczo-rozwojowych. Zakup środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych związanych z wynikami prac badawczo-rozwojowych.
4.2. Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie wzornictwa przemysłowego	Działania mające na celu wzmocnienie przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową. Zakupy usług doradczych i szkoleniowych, a także zakupy środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z prowadzeniem prac w zakresie badań i rozwoju w przedsiębiorstwach. Prace mogą dotyczyć opracowania wzoru przemysłowego lub użytkowego i wdrożenia go do produkcji.
4.3. Kredyt technologiczny	Inwestycje dokonywane przez przedsiębiorstwa polegające na wdrożeniu nowej technologii własnej lub nabytej, sfinansowanej kredytem technologicznym.
4.4. Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym	Projekty inwestycyjne z włączeniem działań szkoleniowych i doradczych w zakresie zakupu lub wdrożenia nowych rozwiązań technologicznych w produkcji i usługach, czyli takich, które stosowane są nie dłużej niż 3 lata na świecie bądź posiadających stopień rozprzestrzenienia na świecie w danej branży nieprzekraczający 15%. Nowe rozwiązania marketingowe lub organizacyjne prowadzące do poprawy produktywności i efektywności przedsiębiorstw z sektora MŚP.
4.5. Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki	Nowe inwestycje o charakterze innowacyjnym obejmujące zakup lub wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych. Inwestycje mogą dotyczyć innowacyjnego produktu lub usługi.
Priorytet V – Dyfuzja innowacji	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
5.4. Zarządzanie własnością intelektualną	Pokrycie kosztów uzyskania ochrony własności przemysłowej, koszty prowadzenia postępowania przed właściwym organem w celu uzyskania ochrony, koszty tłumaczenia oraz reprezentacji zawodowego pełnomocnika przed danym organem własności przemysłowej.
Priorytet VI – Polska gospodarka na rynku międzynarodowym	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
6.1. Paszport do eksportu	Przeprowadzenie oceny możliwości zakwalifikowania się do działania oraz oceny potencjału eksportowego przedsiębiorcy. Doradztwo dotyczące rynku docelowego działalności eksportowej oraz działań promocyjnych wskazanych do realizacji przez przedsiębiorcę, aktów prawnych, przepisów, procedur, zwyczajów, praktyk handlowych i zasad warunkujących dostęp towaru, usługi lub kapitału do wybranego rynku, a także tworzenia strategii rozwoju eksportu.

cd. tablicy 2

Priorytet VIII – Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki	
Numer i nazwa działania	Możliwości dofinansowania MŚP
8.1. Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej	Inwestycje mające na celu świadczenie usług drogą elektroniczną i ewentualne wytworzenie produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług. Wsparcie może być uzyskane przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok od dnia rejestracji.
8.2. Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B	Przedsięwzięcia o charakterze zarówno technicznym, jak i organizacyjnym, które prowadzą do realizacji procesów biznesowych w formie elektronicznej obejmujących trzech lub więcej współpracujących przedsiębiorców. Projekt może obejmować wdrażanie nowych lub integrację istniejących systemów informatycznych.
8.4. Dostarczanie Internetu na obszarze ostatniej mili	Pokrycie kosztów dostarczenia, instalacji oraz serwisowania sprzętu komputerowego i oprogramowania w gospodarstwach domowych wskazanych przez projektodawcę, zakup usługi przeprowadzenia szkoleń z zakresu obsługi komputera oraz korzystania z Internetu dla użytkowników końcowych projektu, a także dofinansowanie promocji projektu na obszarze objętym projektem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Szczegółowy opis...*, 2008.

Biorąc pod uwagę znaczenie sektora MŚP w rozwoju gospodarki oraz istniejące bariery jego rozwoju, alokacja dla MŚP została ustanowiona na poziomie co najmniej 65% wszystkich środków PO IG².

Poza wymienionymi powyżej działaniami w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, małe i średnie przedsiębiorstwa mają również duże szanse uzyskania dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Kwota na jego realizację wynosi prawie 11,5 mld euro, w tym europejski wkład finansowy to ponad 9,7 mld euro. Pozostała część pochodzi z budżetu państwa. Program Operacyjny Kapitał Ludzki ma na celu realizację głównego celu Strategii Lizbońskiej, którym jest stworzenie na terytorium Europy najbardziej konkurencyjnej gospodarki na świecie. Zdecydowana większość działań podejmowanych w zakresie Strategii Lizbońskiej związana jest z modernizacją polityki zatrudnienia oraz kreowaniem pozytywnych zmian na rynku pracy (Budzyńska i in., 2007, s. 4). Program koncentruje się na zatrudnieniu, edukacji, integracji społecznej oraz rozwoju potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw. Celem głównym programu jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Do jego osiągnięcia przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych (*Program Operacyjny Kapitał...*, 2007, s. 115), do których zalicza się: podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, poprawę zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących

² Według stanu na dzień 30 maja 2008 r., procent alokacji w ramach PO IG przeznaczonych na wsparcie dla przedsiębiorców w sektorze MŚP wynosi 69,62.

dających w gospodarce, upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy, zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa, a także wzrost spójności terytorialnej. Powyższe cele realizowane są poprzez dziesięć priorytetów, administrowanych zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. W ramach komponentu centralnego środki przeznaczane są przede wszystkim na wsparcie efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego w głównej mierze przeznaczone są na wsparcie dla osób i grup społecznych. MŚP mogą składać projekty do poszczególnych instytucji, które zarządzają danym priorytetem i działaniem³. Działania, na które MŚP mogą uzyskać dofinansowanie w ramach różnych priorytetów, obejmują przede wszystkim koszty realizacji projektów szkoleniowych i doradczych. Mimo braku możliwości finansowania inwestycji, jak w przypadku pozostałych dwóch programów opisanych powyżej, Kapitał Ludzki jest szczególnie ważnym komponentem, gdyż jak wynika z dostępnych analiz, zwiększenie udziału osób posiadających wyższe wykształcenie w ogóle zatrudnionych jest warunkiem koniecznym. Warunek ten jednak nie jest wystarczający dla wzrostu wydajności pracy i przyspieszenia wzrostu gospodarczego. Równie ważne dla budowania i wzrostu gospodarki jest inwestowanie w kapitał ludzki, który tworzą pracownicy firmy. Takie inwestowanie umożliwia właśnie Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

5. Zakończenie

Fundusze unijne w nowym okresie programowania otwierają szanse przed polską gospodarką, a szczególnie przed przedsiębiorcami z sektora MŚP, gdyż wsparcie dla tego sektora zostało uznane za jeden z priorytetów Komisji Europejskiej. Udział w poszczególnych programach wymaga nie tylko dobrej znajomości obszernej dokumentacji, ale także dużego nakładu czasu związanego z planowaniem i przygotowaniem projektu, jak również znacznego zaangażowania później, podczas jego realizacji i oceny. Jednak mimo długotrwałego procesu przygotowawczego i rozliczeniowego coraz więcej przedsiębiorstw z sektora MŚP decyduje się na korzystanie z unijnych źródeł finansowania. Przedsiębiorstwa mogą samodzielnie aplikować o środki lub korzystać z usług instytucji specjalizujących się w tego rodzaju działaniach. Bez względu na wybrany sposób sięgania po unijne dotacje, przedsiębiorcy powinni ubiegać się o dofinansowanie, gdyż daje im ono szansę na realizację zamierzeń, których nie mogliby wykonać bez pomocy zewnętrznej.

³ Na szczeblu centralnym jest to Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Bibliografia

- Budzyńska A. i in. 2007. *Strategia lizbońska – droga do sukcesu zjednoczonej Europy*. Warszawa: UKIE.
- Komisja Europejska. 2004. *Nowe partnerstwo dla spójności. Konwergencja, konkurencyjność, współpraca*. Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. ISBN 92-8944-931-4.
- Polska – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. 2007. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. ISBN 978-83-6091-631-5.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013. Szczegółowy opis priorytetów. 2008. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013. 2007. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013. 2008. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- Ustawa [2004] z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Dz. U. z 2004 r., nr 173, poz. 1807.
- Zalecenie [2003] Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich. Dz. U. UE L 124 z 20 maja 2003.

The UE Sources of Financing Small and Medium-Sized Enterprises between 2007–2013

Abstract: EU funding for small and medium-sized enterprises during the period of 2007–2013. The article presents possibilities of getting financial support for enterprises from European Funds during the programming period 2007–2013. Among existing structural instruments operational programs and actions have been chosen, which are available for small and medium-sized enterprises. Moreover, due to multiplicity and variety of regional funds, only those administered at national level are described. The article presents all actions that are available for small and medium-sized enterprises within three Operational Programs: Infrastructure and Environment, Innovative Economy and Human Capital.

Key words: EU funds, structural funds, SME
